

Δελτίο τύπου

«Μόνο η ευγνωμοσύνη δεν φέρνει φαγητό στα τραπέζια των γυναικών»

Αθήνα 9 Μαρτίου 2021

Το Εργαστήριο Σπουδών Φύλου του Πανεπιστημίου Πάντειο διοργάνωσε Διαδικτυακή Διάλεξη και Διαδικτυακή Συζήτηση Πολιτικής για το **Φύλο, τη φροντίδα και την εργασία κατά τη διάρκεια του Covid-19** με συμμετέχοντες/ουσες από τη Νορβηγία, την Ισλανδία και την Ελλάδα (έργο **Progender**).

Α. Η Διαδικτυακή Διάλεξη, με τίτλο **«Το χάος κατέστρεψε τον ύπνο, τη διατροφή και τη συμπεριφορά των παιδιών: Έμφυλες συζητήσεις σχετικά με την οικογενειακή ζωή σε πανδημικές περιόδους»** πραγματοποιήθηκε στις 15 Φεβρουαρίου 2021 με την παρουσία της Ισλανδής Πρέσβειρας, Ingibjorg Davidsdottir, η οποία άνοιξε την εκδήλωση υπογραμμίζοντας τη σημασία των πλεονεκτημάτων της ισότητας των φύλων για όλους, όχι μόνο για τις γυναίκες και τα κορίτσια, αλλά επίσης και για τους άνδρες και τα αγόρια, που θα πρέπει επίσης να είναι μέρος της συζήτησης και της λύσης.

Η προσκεκλημένη ομιλήτρια Annadís Greta Rúdólfsdóttir, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στη Παιδαγωγική Σχολή (Πανεπιστήμιο της Ισλανδίας), παρουσίασε μία έρευνα για τον αντίκτυπο της κρίσης του Covid-19 στην Ισλανδία από την άποψη του φύλου, εστιάζοντας στα νοικοκυριά που έγιναν οι κύριοι κόμβοι φροντίδας και εργασίας, αφού τα δημοτικά σχολεία, είχαν ελλείψεις. Ανέλυσε τις έμφυλες αναπαραστάσεις των εργαζόμενων γονέων κατά τη διάρκεια της πανδημίας, πολιτικές που υιοθετήθηκαν καθώς και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γονείς σχετικά με τον συνδυασμό της επαγγελματικής, ιδιωτικής και οικογενειακής τους ζωής.

Ένα από τα κύρια ευρήματα της έρευνας είναι ότι η μητρότητα είναι μια ισχυρή ιδεολογία που συνδέεται στενά με τις στερεοτυπικές έννοιες της θηλυκότητας. Οι ιδανικοί γονείς εκπροσωπούνται ως οργανωμένοι, τακτοποιημένοι, πειθαρχημένοι και θετικοί και οι μητέρες ως αυτές που πρέπει να διαχειρίζονται τα πάντα στο σπίτι και να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των παιδιών πάνω από όλες τις άλλες. Ακόμα κι αν στην Ισλανδία υπάρχουν ισχυρά φεμινιστικά κινήματα και δομές ενάντια στις ανισότητες των φύλων, η κοινωνία έχει αγκαλιάσει τη νεοφιλελεύθερη ιδεολογία ότι η ανατροφή των παιδιών είναι καθήκον της γυναίκας. Σε σύγκριση με την οικονομική κρίση του 2008, η κρίση του Covid-19 αύξησε τα βάρη που ανατέθηκαν στις γυναίκες, ενώ η επαναδιαπραγμάτευση των ρόλων των φύλων στις οικογένειες εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση, καθώς οι άνδρες

συνεχίζουν να ωθούν τις ευθύνες για τη φροντίδα και την οικιακή εργασία κυρίως στις γυναίκες.

Β. Η **Διαδικτυακή Συζήτηση Πολιτικής** με τίτλο «**Πόσο σημαντική είναι η υγεία και η εργασία στον κλάδο της φροντίδας κατά τη διάρκεια του COVID 19; Μια συζήτηση για το Φύλο, τη Φροντίδα και την Εργασία**», πραγματοποιήθηκε την 1^η Μαρτίου 2021. Οι ομιλητές/τριες συμμετείχαν σε μια συζήτηση σχετικά με το φύλο και τις επιπτώσεις της πανδημίας στην επαγγελματική και ιδιωτική ζωή τους. Οι συμμετέχοντες/ουσες ήταν:

- Από την Ισλανδία η **Kristín Dýrfjörð**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στη Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών (Πανεπιστήμιο του Akureyri) και η **Sonja Þorbergsdóttir**, Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Κρατικών και Δημοτικών Υπαλλήλων (BSRB).
- Από τη Νορβηγία η **Kristine Sommerset Bjartnes**, Διεθνής Σύμβουλος του οργανισμού IPPF και η **Silje Naustvik**, Επικεφαλής της Νορβηγικής Ένωσης Νοσηλευτών.
- Από την Ελλάδα ο **Τζαννής Πολυκανδριώτης**, Γενικός Γραμματέας της Πανελλήνιας Συνδικαλιστικής Ομοσπονδίας Νοσηλευτικού Προσωπικού του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΠΑΣΥΝΟ - ΕΣΥ), ο **Δημήτρης Χαραλαμπόπουλος** εκπρόσωπος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Εργαζομένων Δημοσίων Νοσοκομείων (ΠΟΕΔΗΝ) και η **Aurora Tabangin**, εργαζόμενη στον κλάδο της φροντίδας και μέλος του Δίκτυου Μεταναστριών *Μέλισσα*.

Μία από τις ομάδες που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή είναι **οι δάσκαλοι/ες προσχολικής ηλικίας**, οι οποίες είναι στην πλειοψηφία τους γυναίκες. Στην Ισλανδία οι προσχολικές δομές παρέμειναν ανοιχτές για μεγάλα χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια της καραντίνας, καθώς το 97% των παιδιών από 6 ετών συνέχισαν να πηγαίνουν στα ολοήμερα νηπιαγωγεία, σε αντίθεση με την Ελλάδα, όπου για το μεγαλύτερο μέρος της πανδημίας ήταν κλειστά. Οι δάσκαλοι/ες προσχολικής ηλικίας ήταν υπερήφανοι/ες για τη συμβολή τους, αλλά έπρεπε να κάνουν δουλειές που δεν ήταν μέρος της εργασίας τους χωρίς επαρκή εκπαίδευση ή καθοδήγηση.

Επιπλέον, τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης επέζησαν από την άνευ προηγουμένου πίεση λόγω της εργασίας των **νοσοκόμων** και του λοιπού ιατρικού προσωπικού, που ήταν στην πλειοψηφία τους γυναίκες. Παρά τη σπουδαιότητά τους για την καταπολέμηση της πανδημίας, οι εκπρόσωποι των νοσηλευτών/τριών δεν συμπεριλήφθηκαν στις επιστημονικές επιτροπές για τον COVID-19. Στην Ισλανδία, το 80% των νοσηλευτριών είναι

εργαζόμενες μερικής απασχόλησης και η απόφασή τους να εργαστούν με μερική απασχόληση συνδέεται με ζητήματα ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής. Στη Νορβηγία, οι νοσοκόμες εξακολουθούν να υποαμείβονται και να υπεραπασχολούνται με μεγάλες βάρδιες και εβδομάδες χωρίς ρεπό, γεγονός που οδηγεί σε εργασία μερικής απασχόλησης. Στην Ελλάδα, το σύστημα υγειονομικής περίθαλψης δεν ήταν έτοιμο να αντιμετωπίσει τον Covid-19 λόγω έλλειψης νοσηλευτικού προσωπικού που οφείλεται σε περικοπές του προϋπολογισμού στις δημόσιες δαπάνες κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Το νοσηλευτικό προσωπικό είναι εξαντλημένο και υπό το βάρος ψυχολογικής πίεσης, καθώς εργάζονται κάτω από εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες και χωρίς ρεπό. Οι νοσοκόμες αντιμετωπίζουν περισσότερα προβλήματα επειδή πέρα από τα απαιτητικά προγράμματα εργασίας τους πρέπει να φροντίζουν τις οικογένειές τους.

Μια άλλη ομάδα που επηρεάζεται από την καραντίνα είναι οι **εργαζόμενες μετανάστριες οικιακές βοηθοί και στον κλάδο της φροντίδας**, οι οποίες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διατήρηση του συστήματος φροντίδας στην Ελλάδα: λόγω των κυβερνητικών περιορισμών οι εξωτερικές οικιακές βοηθοί αντιμετωπίζουν ανεργία και φτώχεια, ενώ οι εσωτερικές οικιακές βοηθοί αντιμετωπίζουν απομόνωση και περιορισμό στα σπίτια των εργοδοτών/τριών τους που εργάζονται 24/7 χωρίς αύξηση του μισθού τους. Τέλος, κατά τη διάρκεια της καραντίνας πολλές υπηρεσίες υγείας και περίθαλψης που ήταν προηγουμένως διαθέσιμες στις γυναίκες μειώθηκαν ή ακόμα και έκλεισαν δημιουργώντας τεράστια εμπόδια στην προστασία της υγείας των γυναικών, καθώς υπονομεύθηκε η πρόσβαση στην αντισύλληψη και στην άμβλωση. Οι εργαζόμενοι/ες σε αυτούς τους τομείς θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να συνεχίσουν τη δουλειά τους κατά τη διάρκεια της καραντίνας, προκειμένου να προστατεύσουν τα **δικαιώματα στην υγεία και στην αναπαραγωγή γυναικών και κοριτσιών** που έχουν πληγεί κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Παρόλο που το σύστημα υγειονομικής περίθαλψης της Ελλάδας διαφέρει επειδή χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη πολύ μεγαλύτερου ιδιωτικού τομέα, η συζήτηση έδειξε ότι υπάρχουν κοινές έμφυλες ανισότητες και προκλήσεις και στις τρεις χώρες. Σε γενικές γραμμές, ο Covid-19 έχει φέρει στο προσκήνιο έμφυλα ζητήματα που προϋπήρχαν και απαιτούν άμεση ανταπόκριση πολιτικών σε θέματα φύλου και στις τρεις χώρες. Οι υπεύθυνοι/ες χάραξης πολιτικής πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι «η ευγνώμοσύνη από μόνη της δεν φέρνει φαγητό στα τραπέζια των γυναικών». Οι εκπρόσωποι των νοσοκόμων και των φροντιστών θα πρέπει να συμπεριληφθούν σε μελλοντικά στρατηγικά σχέδια για το σύστημα υγειονομικής περίθαλψης. Οι δημόσιες δαπάνες για το σύστημα υγειονομικής περίθαλψης θα πρέπει να αυξήσουν τη στόχευση, ιδίως στην έλλειψη προσωπικού σε

τομείς που κυριαρχούνται από γυναίκες και στο χάσμα των αμοιβών, θα πρέπει να ανοίξουν νέες θέσεις πλήρους απασχόλησης και θα πρέπει να παρέχεται επαρκής κατάρτιση, εμβολιασμοί και προστασία. Για να γίνει αυτό, πρέπει να ακουστούν οι φωνές των γυναικών στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης. Η ανθεκτικότητα του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης δεν μπορεί να βασιστεί στους ώμους των γυναικών που εργάζονται υπερβολικά με χαμηλές πληρωμές στους χαμηλότερους τομείς της αγοράς εργασίας.

Οι εκδηλώσεις διοργανώθηκαν με τη συνεργασία του Κέντρου Έρευνας για το Φύλο του Νορβηγικού Πανεπιστημίου Επιστήμης και Τεχνολογίας (NTNU) και του Ινστιτούτου για το Φύλο, την Ισότητα και τη Διαφορά του Πανεπιστημίου της Ισλανδίας (RIKK) στο πλαίσιο του έργου ProGender: A Digital Hub on Gender, the Covid-19 Crisis and its Aftermath, το οποίο χρηματοδοτείται από το Ταμείο Διμερών Σχέσεων του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου της περιόδου 2014-2021 (ΧΜ ΕΟΧ 2014– 2021) που υπάγεται στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Οι επιχορηγήσεις ΕΟΧ αντιπροσωπεύουν τη συμβολή της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν και της Νορβηγίας σε μια πράσινη, ανταγωνιστική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη. Υπάρχουν δύο γενικοί στόχοι: η μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων στην Ευρώπη και η ενίσχυση των διμερών σχέσεων μεταξύ των δοτριών χωρών και 15 χωρών της ΕΕ στην Κεντρική και Νότια Ευρώπη και στη Βαλτική. Οι τρεις δότριες χώρες συνεργάζονται στενά με την ΕΕ μέσω της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ). Για την περίοδο 2014-2021, οι επιχορηγήσεις του ΕΟΧ ανέρχονται σε 1,55 δισ. Ευρώ.

Τα βίντεο των εκδηλώσεων έχουν αναρτηθεί στη σελίδα στο Facebook **@ProGenderproject**

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με τη: Θωμαΐς Κάββουρα (progender@panteion.gr) και ακολουθήστε μας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης: Facebook [ProGenderproject](https://www.facebook.com/ProGenderproject/) Instagram <https://www.instagram.com/progenderproject/> Twitter https://twitter.com/ProGender_hub